పావురాలు

బోయ జంగయ్య

బోజ - కవితలు
పావురాలు
మొదటి ముద్రణ 1992

ముఖచిత్రం : రామచంద్రం

ప్రచురణ: సాహితీ మిత్రులు
నల్లగొండ

ప్రతులకు
బి. చేతన్,
ప్రగతి పబ్లిషింగ్ హౌజ్
5-9-214
మాన్యం చెలక
నల్లగొండ 508 001
ఫోను నెం. 2515
మరియు
విశాలాంధ్ర పబ్లిషింగ్ హౌజ్
(అన్ని బ్రాంచీలలోను)
హైదరాబాద్.

వెల: 15/-

గతంలో మేం ప్రచురించిన కథలు, నవల, కవితలు, సమీక్షల ద్వారా పత్రికల మెప్పును, ప్రతుల అమ్మకం ద్వారా పాఠకుల ఆదరణనూ పొందాయి.

కథలకు నాగార్జున విశ్వ విద్యాలయపు బంగారు పతకాన్ని, నవలకు తెలుగు విశ్వవిద్యాలయపు ఉత్తమ నవల అవార్డునం గెలుచుకున్నాయి అని తెలుపుటకు సంతోషిస్తున్నాము.

ఈ 'పావురాలు' కవితలు మీకు మంచిగా అనిపిస్తే మరొకరికి చెప్పండి లేదా మాకే తెలియపరచండి. ఆలోచన మాది - ఆదరణ మీది.

సాహితీ మిత్రులు, నల్లగొండ.

- ఇందులోని కవితలను క్రితంలో ప్రచురించిన వివిధ పత్రికా సంపాదకులకు
- అన్ని రకాల సహాయంపడ్డ పురుషోత్తమాచారి, పి. లక్ష్మీ నర్సయ్య, సీను, సంకోజు గార్లకు
- ముఖపత్రం గీసిన రామచంద్రం, సుశీల్ గార్లకు
- ప్రచురణ బాధ్యత వహించిన ఇ. సోములు, జి. వీరయ్య గార్లకు, నల్లగొండ
- ప్రచురించిన సాహితీమిత్రులకు

నా కృతజ్ఞతలు

బోయ జంగయ్య
చేతన కాటేజ్
నల్లగొండ, 508 001.
ఫోన్ : 2515

నిలువుటద్దంలాంటి
నిజమైన స్నేహితులు
ఆముద ఈశ్వరయ్య గార్కి
ఆత్మీయతతో ఈ 'పావురాలు'

ఇందులో

మరకలు

మతం మత్తులో మనిషి
రాక్షసి అయి రాళ్ళు రువ్వగ
చరిత్ర పుటల నిండా
మనిషి నెత్తుటి మరకలే!

○ అక్టోబర్ 1984

పాలోడు

వేరు పడదామని
పోరు పెట్టుకున్న
వీధిన పడి
విమర్శించుకున్న
ఉప్పెనలో మీ యిండ్లన్ని
తెప్పలుగా తేలినపుడు
గుండె చెరువైంది
వరదల్లో మీ పంట పొలాలు
బురద పాలైనప్పుడు
కళ్ళు అలుగులైనై
ఎవ్వరం ఎక్కడున్నా
భాషాబంధం గల
ఒకే తల్లి బిడ్డలం

○ నవంబర్ 1980

చేతులు

మొగ్గలు దేవునికి
అర్పితం అనంగానే
చెట్లు తలలు వంచాయి
వనమంతా కరతాళ ధ్వనులు
తరతరాల మూఢ నమ్మకం
అందర్నీ ఆశీర్వదించింది
వసంతానికి పులకించి పుష్పించి
బతుకు పండించుకోవలసిన
రంగు రంగుల పూరేకులను
ఒక్కొక్కటే త్రెంచుకున్నాయి
ఎన్నెన్నో చేతులు
దైవం పేర అందమైన బతుకులు
అర్ధాయుష్షుతోనే వాడి పోగా
పూజకు పనికి రాని పూలని
విసిరి పారేస్తున్నై
అవే చేతులు
అయినా బొమ్మలను నమ్ముకుంటే
బతుకు బజారు పాలు కాదూ?

○ మే 1985

కన్యాదాత

డబ్బిచ్చేవాడు
దాత
భూమినిచ్చేవాడు
ధర్మదాత
అన్నీ యిచ్చి
బిడ్డనిచ్చేవాడు
ఉష్
గడ్డిపోచ !

○ నవంబర్ 1986

గుర్రపు కళ్ళెం

రారాజులను మోసి- చూసిన
రణరంగంలో నిలిచి గెలిచిన
కరెన్సీ నోట్ల జంపఖానాపైన
పరిగెత్తే నా పాదాల వెంట
ఎందరివో, ఎన్నెన్నో ఆశల చూపులు
నా అడుగుల ముందు వెనకల ప్రకటనకు
ఛాయా చిత్రాల హద్దుల గుర్తులు
చేతులు మారుతున్న నోట్ల కట్టలు
అయినా నా నోట్లో మాత్రం
నాడు-నేడు కళ్ళెమే కదా!

○ నవంబర్ 1986

అడుగు జాడలు

నిజాం నిరంకుశత్వానికి
ఎదురు నడచిన నీ పాద ముద్రలు
ఊరూరా నీవు ప్రయోగించిన
ఉద్యమ కవితా భేరి
తెలంగాణా పోరాట చరిత్రలో
కనిపిస్తూనే వుంటాయి
వినిపిస్తూనే వుంటాయి
గాలిబు గజళ్ళకు
నీవు అద్దిన తెలుగుతనం
రుబాయిల గొంతుల్లో
నీవు నింపిన తేట తెలుగు
కనిపిస్తూనే వుంటుంది
దాశరథీ! ఓ కవితా మహారథీ
అర్వై నూరేళ్ళుగా నిండినా
అవి మాత్రం చరిత్రను చెరుపలేవు
రుద్ర వీణ పలుకుతూనే వుంటుంది
అగ్ని ధార కురుస్తూనే వుంటుంది
నీ బ్రతుకు పోరాటం ముగిసినా
నీ పలుకు ఓ కవితా స్రవంతి
ధాశరధీ కవితా పయోనిధీ

○ నవంబర్ 1987

హారతి పళ్ళెం

కోరికలు భక్తులకు
పూజలు దేవుళ్ళకు
కానుకలు ధర్మకర్తలకు
నైవేద్యం పూజార్లకు
మధ్యన నా వంటిమీద
నిత్యం మంటల కుంపటి!

○ జనవరి 1987

ఉగాది

పండగంటేనే భయం
ఉన్నా లేకున్నా ఉత్త రోజేనయం
అప్పుల్ని చేయిస్తుంది
అదనంగా ఖర్చును పెట్టిస్తుంది
పంటల్లేని ఈ రోజుల్లో
పిండి వంటలు కావాలంటుంది
వానల్లేక నేలంతా
వట్టిపోయిన ఆవులా వుంది
ఊరలేక బావులన్నీ
ఖురదను నెమరేస్తున్నాయి
పాము పుట్టల్లో ధారగా పాలు
పాపం పసివాడి నోట్లో వేలు
ముష్టివాడికి ముద్దయినా లేదు
విగ్రహాలకి చక్కెర పొంగలి
అన్నా అనకున్నా ఉగాది
అంతో యింతో నయం
కాయలు పూలు తప్ప
ఖర్చెక్కువ లేనట్టిది
వయస్సు స్కోరు చూపించే
కాలానికి కొలమానం!

○ మార్చి 1987

తలుపులు

పాడమంటే పాడాను
ఆడమంటే ఆడాను
ఆడిపాడి అలరించాను
అడిగిన వాళ్ళందరికి
హృదయాన్ని పరిచాను
తీరా చూస్తే నా కోసం
అంగుళం ఖాళీ లేదు
తిరిగి ప్రతి తలుపు తట్టాను
ఏ తలుపూ తెరుచుకోలేదు!

○ జనవరి 1988

నిప్పు

మౌనం నోరుమూసుకున్నట్టు కాదు
జరిగే అన్యాయాలను లెక్క పెడుతున్నా
జరిపే అత్యాచారాల లిస్ట్ రాస్తున్నా
ఎన్ని గుడిసెల్ని తగుల బెట్టారని
ఎన్ని పుస్తెల్ని తెంపి వేశారని
కళ్ళు మూసుకోడం నిద్ర పోతున్నట్టు కాదు
అన్యాయాన్ని ఎదిరిస్తే సజీవంగా కాల్చి
చంపటాన్ని
హంతకులను అధికారం ముసుగులో
దాచటాన్ని
చూస్తున్నా, చూస్తూనే వున్నా
రెప్పల కింద నిప్పు రాజేస్తున్నా

○ మార్చి 1988

న్యాయం

నా తాత

బానిస

నా తండ్రి

పాలేరు

నేను ఈ రెండు కాను

శ్రమకు తగ్గ ఫలితం

లేంది ఊరుకోను

కాదంటే

వాటాలు పంచు

○ జూన్ 1989

నేను...

పుట్టుకతో పుట్టెడు అందాలను
మూట కట్టుకొచ్చిన దానివని
పెరుగుతూ ఇల్లంతా
కనువిందులను పరచిన దానివని
కన్నెగా వన్నెలను వెదజల్లిన
నిండు పున్నమి జాబిల్లివని
అందరూ అంటుంటే విన్నదాన్ని
కామం చూపుల కందిరీగల నుండీ
క్షణం క్షణం తప్పించుకుంటున్నదాన్ని
పెళ్ళి పందిరిలో చూపులు కలిసినప్పుడు
ఆనందపు తలంబ్రాలు గుమ్మరించిన దాన్ని
తల్లి తండ్రిని మరిచిపోయి
అత్తమామలను ఆదరిస్తున్నదాన్ని
కట్నం కోసం గుండెను కత్తిరిస్తున్నా
ఇంటిల్లి పాదికి చాకిరి చేస్తున్నదాన్ని
నిత్యం మంటలను వంటికి అంటిస్తున్నా
మానవ సంతతికి పురుడు పోయడానికి
ఇంటింటా వున్నదాన్ని

○ అక్టోబర్ 1989

పంట కాలువ

మాటలను మంచినీళ్ళలాగ ఖర్చు చేసి
రూపాయలను పట్టు చీరల్లా దాచేవాడు
పంచాయితీ నుండి పార్లమెంట్ వరకు
రాజకీయాలను ప్రజలకు పాఠాలుగా
చెప్పేవాడు
పరీక్ష హాల్లో పిల్లలు కత్తి చూపిస్తే
బిత్తర పోయి చూసేవాడు
ఇంజనీరో, డాక్టరో ఎదురై
నమస్కరించి మీ శిష్యుణ్నే అంటే
ఆనంద బాష్పాలు రాల్చే పంతులు
పారుతున్న పంట కాలువ

O సెప్టెంబర్ 1989

కరువు

మాట కరువైంది
మంచి మాట మరుగైంది
మాటల్లో నిజాయితీ తేట కరువైంది
చూపు పొగ చూరింది
మనిషికి మనిషి కన్నెర్ర
చూపుల్లో మమకారపు తీపి కరువైంది
నమ్మకం వమ్మైంది
ఒకరినొకరు నమ్మటం కష్టమైంది
నమ్మకాల్లో వుండే సమ్మతి కరువైంది
చదువు ప్రియమైంది
యువతకు అదుపు అప్రియమైంది
చదువుల్లో బతుకు దెరువు కరువైంది
ధర పెరిగింది
పెళ్ళిళ్ల సంతలో వరులకు ధర పెరిగింది
ఇచ్చి పుచ్చుకొనే పెద్దల్లో సంస్కారం కరువైంది
స్వచ్ఛత మాయమైంది
జాతి జీవితంలో
మంచి కరువైంది-మమత కరువైంది
ఇన్ని కరువైన బతుకు
మరీ మరీ బరువైంది

○ ఫిబ్రవరి 1990

హ్రాజ్

వాడు నా గుడిసె ముందుకొచ్చి
నా పేరు పెట్టి పిలిచి
నా భుజం మీద చెయ్యేసి
నేను తినే బియ్యం
రెండు రూపాయలకే అని చెప్పి
నా ఓటు అడుక్కొని
నేను తాగే సారాను
హ్రాజ్ చేస్తాడూ?!

O ఆగస్టు1990

అన్వేషణ

వెతుకుతున్నాను
నేను వెతుకుతున్నాను
ఒళ్ళంతా కళ్ళు చేసుకొని
కళ్ళ నిండా కాంతి నింపుకొని
వెతుకుతున్నాను
ఊరు ఊరు తిరిగి చూసినా
పట్టణాలన్నీ వెతికి చూసినా
పంజాబును పలుకరించినా
అస్సాం అంతా తిరిగినా
"పత్తా" కనిపించడం లేదు
పలుకైనా వినిపించడం లేదు
వెతుకుతున్నాను
మనిషి మనిషికి దూరం
మైళ్ళ కొలది లెక్కలు చెప్పి
మానవతనే పెకిలిస్తుంటే
మనస్సుని రగిలిస్తుంటే
కర్మ సిద్ధాంతపు దుప్పటి కప్పి
ఆలోచనలను జోకొట్టడాన్ని గమనిస్తున్నా
అంగడికి మసిపూసి

తిండిని కల్తీ చేసే
ఆధునిక వ్యాపార సంస్కృతి
విద్యాలయాల పూదోటల్లో
గంజాయి మొక్కలను నాటి
యువకులను నిద్రబుచ్చేది
చూస్తూ వెతుకుతున్నాను
ఎంత సేపటికి మాయమాటలు
ఎటు చూసినా మారీచ ముఠాలు
ఎండ మావులను చూపించి
కడవలను నింపుకొమ్మనే
పగటి వేషగాళ్ళు
ఓవ్! నీ కోసమే నా ఆవేదన
నీ గూర్చే నా పరిశోధన
నీ రూపాన్ని చూడాలని
ఓ దీపాన్ని వెలిగించాలని
కరుణను పెంచే నీ చూపు
కాంతిని వెదజల్లే నీ రూపు
ఓ మనిషీ
ఎక్కడైనా కనిపిస్తే
మోకరిల్లి నమస్కరిస్తా

O ఫిబ్రవరి 1991

అంబేడ్కర్

దళిత వాడలో పుట్టి
పేదరికంలో పెరిగి
బడిలో చివరన
గుడికి దూరంగా
కులతత్వపు అడ్డుగీతలు
కోటి ప్రశ్నలు లేవనెత్తగ
ఎటు చూసినా అజ్ఞానం
చుట్టూరా అంధకారం
బాధలు-ఈసడింపులు
బానిస బ్రతుకుల విముక్తి కోసం
దేశాలెన్నో తిరిగి తిరిగి
శాస్త్రాలెన్నో చదివి చదివి
మానవత్వపు విలువలు పెంచి
మతతత్వానికి హద్దులు చెరిపి
నీవు కూర్చిన రాజ్యాంగం
జాతి జనుల కరదీపం
దీనులకు నిరుపేదలకు
బతుకునిచ్చిన అంబేడ్కర్
ఋణపడ్డది నీకు భారత జాతి

○ ఏప్రిల్ 1991

అప్పుల పాలు

పాలక పక్షం
ప్రతి పక్షం
చట్ట సభలో
చీటికి మాటికి గోల
దేశ ప్రణాళికల మరిచి
పార్టీ మ్యానిఫెస్టోల రభస
బహిష్కరణలు
బల ప్రదర్శనలు
వంతులు సరిగ లేక
మధ్యంతర ఎన్నికలు
పార్టీలు పాత పాటే
ఓటర్లకు వొరిగింది లేదు
దేశం మాత్రం-

○ మే 1991

ఎన్నికలు

ఎన్నికల్లో
ఎన్ని కల కళలు
నా రాకపోకలు కార్లల్లో
నా బస రహదారి బంగ్లాల్లో
చల్లని పానీయాలు
చక్కని భోజనాలు
మంత్రులతో కరచాలనం
అధి నాయకులతో ఆలింగనం
ఎక్కడ చూసినా జోడించిన చేతులు
గతాన్ని మర్చిపొమ్మని
రేపటి గూర్చి ఏమేమో చెపుతూ
నా చుట్టూరా ఒకటే కల కల
ఆ తర్వాత
అదో కల!

○ మే 1991

సఫా

రూపాయిస్తే
రాయి విసురుతా
రొట్టె ముక్కిస్తే
కత్తి పోటు
సారా పోయిస్తే
సఫా!!

○ జూన్ 1991

దిక్కు లేదు

తరతరాలుగా చదువును
సామాన్యుని చేరకుండా చేసి
ఎడ్డి వాళ్ళుగ
గుడ్డి వాళ్ళుగ
ఏమిలేని బానిసలుగ
యుగాలెన్నో గడిచిపోయె
తరాలెన్నో తరలిపోయె
రాజుల కాలం పోయి
ప్రజాస్వామ్యం వొచ్చి
పార్టీల మానిఫెస్టోలను
పదే పదే చెప్పినా
తలకెక్కని అమాయకుల
అక్షరాలు లేని మెజారిటి
దేశాన్ని పాలిస్తుంటే
మేధావులు తలవంచక
తప్పదు యిక ...

○ జూన్ 1991

లాయల్టీస్

కలవారి సీమ కుక్క
దొంగలొస్తే కళ్ళు మూసుకుంటుంది
అయిన వాళ్ళొస్తే తోకాడిస్తుంది
అడుక్కుతినే వాళ్ళొస్తే
అరుస్తుంది!
కరుస్తుంది!!

○ ఆగష్టు 1991

బిన్ పత్తా

దేశం వంటినిండా
అరాచకపు గాయాలు
ఆందోళనా జ్వరం
కళ్ళల్లో అశాంతి నలుసు
చెవిలో మారణాయుధాల మోత
కదిలితే భయం భయం
గుళ్ళో, మసీదుల్లో జనం
ప్రార్థనలు చేస్తూనే వున్నారు
ప్రేమ-శాంతి ఆమెన్
బైబిల్, కురాన్, గీత దాటి
మనిషి మనిషినే వేట
సందుల్లో గొందుల్లో
తుపాకి గుళ్ళు, కత్తి పోట్లు
దేవుని పత్తా ఎక్కడ?

○ డిసెంబర్ 1991

స్త్రీ

అడవిలో తుపాకి గుండుకు
కన్నడు నేలకొరిగినా
టౌన్లో డైనమైట్ బ్రద్దలై
సోదరుడు కుప్పకూలినా
మార్గ మధ్యాన మందు పాతర పేలి
ఆయన అక్కడికక్కడే ముక్కలైనా
అది హత్య అయినా
ఆత్మహత్య అయినా
గాయాలు నా గుండెకే కదా!

○ జనవరి 1992

నిరీక్షణ

నడుస్తున్న రాత్రిని కొలుస్తున్న ముల్లు
పడుకున్నానే కాని కంటికి కునుకు లేదు
ఆలోచనల అలల ఊపుకు మనస్సు
పల్టీలు కొడుతున్న పతంగిలా వుంది
కిటికీ తెరిస్తే చాలు రోడ్డు నిండా సమస్యలే
తాను విలాసంగా బ్రతకడానికి వాడు
ఇతరుల కళ్ళల్లో మేకులు దింపుతున్నాడు
బ్రతుకు ఉద్దేశ్యాన్ని పక్కకు నెట్టి
సహజీవనాన్ని శిలువ వేస్తుంటే
ఐదు నదులే కాదు నదీ నదాలన్ని రక్తపు
మరకలే
వీస్తున్న గాలంతా మనిషి కాలుతున్న కమురు
వాసనే
పక్క మార్చిన చెక్కు చెదరని చిక్కు ముళ్ళు
గుండెలో నుండి నిట్టూర్పు చీకటి చెట్టులా
కంపిస్తుంది
నాభి నుండి ఆవలింత వడగాడ్పు బయటి
కొస్తుంది

ఒకప్పుడు కష్టించి సృష్టించుకున్న నిప్పు
ఇప్పుడు రూపాంతరమై ప్రకృతిని ధ్వంసం
చేస్తుంది

కళ్ళు మూసుకున్నా కలతల కలగాపులగం
ఎదురుగ ఉదయపు ఊరేగింపు పిడికిళ్ళు
ఊపిరి పీలుస్తున్న యెద ధర్నా డేరాలా
కదులుతుంది.

తెరచిన తలుపుల్లా కనురెప్పలు
జైల్లో అందరూ హాజరే కాపలావాడి కూత
వీధిలో కుక్కా విషాదంగా ఏడుస్తోంది
కంటికి నిద్ర రాదిక తెల్లవారే దెప్పుడో?

○ జనవరి 1992

ద్వంద్వం

అహింసను గూర్చి చదువుతున్నాం
హింసను చూస్తున్నాం
సోషలిజం గూర్చి వింటున్నాం
"టాటా" ఉప్పును కొంటున్నాం
రాం రహీం ఒకటే అంటున్నాం
తూర్పు పడమరగా వుంటున్నాం
చట్టాన్ని గౌరవించాలంటున్నాం
చుట్టానికి బొట్టు పెడుతున్నాం
సినిమాలు చూసి ఏడుస్తున్నాం
బతుకులు చూసి నవ్వుతున్నాం
ఇరుగు-పొరుగును ప్రేమించాలంటున్నాం
ఇల్లు వాకిళ్ళ దగ్గర పోరు పెట్టుకుంటున్నాం
ఓటును రహస్యంగా వేస్తున్నాం
బహిరంగ రిగ్గింగ్‌ను చూస్తున్నాం
ఆరోగ్యమే మహాభాగ్యం అంటున్నాం
కల్తీ సరుకుల అంగడిలో చిక్కుకున్నాం
ఇదేమిటి
ఆలోచన ఒకటి
ఆచరణ వేరొకటి?!

○ మార్చి 1992

వేట

నిజం చెపుతూ నడిస్తే
గజ గజానికో గండం
అందరం బతకాలి అంటే
అడుగడుగున ఆపద
సంపద వేటలో మనిషి
వంచనా పరుడు అవుతున్నాడు
దౌర్జన్యం వెంటాడుతూ వుంటే
నగరం అరణ్యం అవుతుంది
చూస్తూ చూస్తూనే చుట్టూరా
శూన్యం కొడి గట్టుకుంటుంది!

చదువు

ఎన్నాళ్ళనుండో నన్ను
గుడిలో ఘడిలోనే
సంకెళ్ళు వేసి బంధించగ
దేశం అధోగతి పాలాయె
యిప్పటికి కోలుకోదాయె
ప్రపంచపు పరుగు పోటీలో
కుంటి వాళ్ళుగనే గెంటుతున్నారు
ఋషులు పుట్టిన పుణ్య భూమని
ఆ మత్తులోనే మసలుతున్నారు
ఎవడు పన్నిన పన్నాగమది
ఏ స్వార్థం విసిరిన చీకటి వల యిదీ?
బతుకును పంచాంగ కర్తల కొదిలేసి
నిత్యం మెతుకుల కోసం పోరాటం
ఆలస్యంగానైనా నేను
మీ వాకిళ్ళలోకి వచ్చి నిలుచున్నాను
అక్షరాలను వెదజల్లుతున్నాను
అమాయకులారా ఏరుకోండి
మీ బతుకుల్లో వెలుతురు నింపుకోండి

○ మార్చి 1992

మరవకండి

వయస్సు మళ్ళి
చూపు తగ్గి
చేత వూత కర్ర
పగిలిన కళ్ళద్దాలు
"వందేమాతరం"
లాటి దెబ్బలకు
"క్విట్ ఇండియా"
బూటు తన్నులకు
ఎముకలు విరిగి
వంగి నడిచే వంటరి
మీకు కనిపిస్తే
పలకరించండి
మరవకండి
అతను తిన్నాడో
వస్తున్నాడో కనుక్కోండి
ఆయనే
స్వాతంత్ర్య సమరయోధుడు
(ఈ కవిత పెన్షన్ మంజూరీ కాని వాళ్ళ జ్ఞాపకార్థం)

○ ఆగష్టు 1992

వసుదేవ పూజితం

మా తాత ఖజానాను మోసాడట
మా తండ్రి క్రీస్తునే మోసాడట
అర్ధరాత్రి మా కాళ్ళు పట్టుకుంటేనే కదా
మీ దేవునికి ప్రాణభిక్ష పెట్టింది
నేను మాత్రం ఊరుకుంటున్నానా
ఊరు వాళ్ళ బరువంతా మోస్తూనే ఉన్నా
గడ్డో - గాదమో మేస్తూ వున్న
కాకుంటే కాయితంతో సరిపెట్టుకుంటున్న
నా దారిన నేను నడుస్తు వున్న
ఏదో ఓ గేటు కాపలా కాస్తున్న నీవు
నన్ను చూసి మొరుగుతావెందుకు?
నా వెనక్కాళ్ళకు పని చెప్పవలసి వస్తుంది.

○ జనవరి 1986

కన్నెర్ర

పంట పొలాలు, పళ్ళ తోటలు
తండ్రి తరువాత తనయునికాయె
టాటా, బిర్లాల కోటాన కోట్లు
మనవలకు, మునిమనవలకాయె
గనులు, కార్ఖానాలు
బంగళాలు, బంగారపు నగలు
రాజకీయాలు, మంత్రి పదవులూ
అన్నీ వారసత్వపు ఆస్తులైనప్పుడు
పాతికేండ్లు వూడిగం చేసి
ఉన్న ఉద్యోగం వదులుకోగా
మావానికిచ్చేది గుమాస్తో, బంట్రోతో
అదీ వద్దంటు కన్నెర్ర జేస్తారెందుకు?

○ సెప్టెంబర్ 1992

ఆదిత్యులు

ఏమిటా చప్పుడు
"ఏడుపులు–పెడబొబ్బలు
ఆ తగలబడేవి
"దళితుల గుడిసెలు"
ఆ వీధుల్లో పారేది
"అది వాళ్ళ రక్తమే"
ఓవ్ ఎంత దౌర్జన్యం
ఎంతటి నరమేధము
వాళ్ళెవరో కాదు
ఈ దేశపు ఆదివాసులు
ఈ నాగరికతకు మూలజనులు
అంతేకాదు–
పంటలు పండించేది వాళ్ళే
పాడె కట్టెలు తెచ్చేదీ వాళ్ళే
వాళ్ళే తిరగబడితె
ఊళ్ళకు ఊళ్ళే ఉప్పెనలై లేస్తాయి
దేశ చరిత్ర మారిపోతుంది సుమా!

 అక్టోబర్ 1992

పరాయీకరణ

అమ్మా తమ్ముణ్ణి చూడు
అన్ని తప్పుడు పనులే-
వాడు గోరుముద్దలు మింగలేకపోతే
నీళ్ళు తాగించి వీపు నిమిరాను
బడికెళ్ళేటప్పుడు జారిపడితే
లేవనెత్తి, వాడి పలకను మోశాను
తినేవి ఏవైనా వాడికి ముందేయిచ్చి
ఆ తరువాతనే నేను తీసుకున్నా
ఆటపాటలపుడు వాడు నాచుట్టే
పెద్దైనాక వానిబుద్ధే మారింది
పెళ్ళైనాక మనిషే మారిపోయిండు
చిన్నచిన్న వాటికి కొట్లాట
వున్నదంతా తనకేనని పోట్లాట
నేను అలసి సొలసి పడుకుంటె
పరాయివాడిలా తప్పుకపోతాడు
నీవు, నాన్న మోయలేని బరువట
తనపిల్లలు తీగెకున్న కాయలట
అక్కలు చెల్లెండ్లు అందరు దూరం
అత్తింటి చుట్టాలరాక వారం వారం
మమ్ముల ఇద్దర్ని పెంచింది నీవేకద
వాడు ఎందుకెట్ల అయినట్టు?

○ నవంబర్ 1992

రోడ్డు

రోడ్డు ఓ తెరిచిన పుస్తకం
చదివే కళ్ళుంటె అన్ని కథలు గాథలె
భూమ్మీద వాలిన పావురాల గుంపులా
ఊరేగింపు విసిరిన కరపత్రాలు
వాటినిండా నినాదాలు, డిమాండ్లు
నిరాశ పాదాలలో నిస్సత్తువ నింపగా
ఎందరు నిరుద్యోగులు నడుస్తున్నారో
అన్నీ చిరునామాలేని పాదముద్రలే!
ఎన్ని వాహనాలు ఎంతమోసాన్ని
దాచుకుని మోసుకపోయాయో
ఇరుపక్కల రహస్య సంకేతాలే
ఎవరూ పట్టించుకోని అరాచకం
ధ్వంసం చేసిన శిధిలాలు
ఎటుచూసినా కుప్పలు కుప్పలు
బిచ్చమెత్తి జరిపిస్తున్న
అనామకుని శవయాత్రలో
చల్లిన మరమరాలు చిల్లర నాణాలు
ఏ అవినీతి యిచ్చిన లైసెన్సో
రక్తం మడుగులో మనిషి
పక్కనె కూర్చొని చూస్తున్న కుక్క
రోడ్డు ఓ పుస్తకం

○ నవంబర్ 1992

కొత్త ఆశ

నా నమ్మకాలను
నా స్వాతంత్ర్యాన్ని
హరించి వేస్తున్నారు
నా ఆలోచనలను
నా చూపులను
దారి మళ్ళిస్తున్నారు
నా ఏకాంతాన్ని
నా మౌనక్షణాలను
భంగపరుస్తున్నారు
నా రాకపోకలకు
నా కదలికలకు
రాస్తారోకో
నా అవసరాలకు
నా పనిపాటలకు
రోజుకో బంద్
నా మాటల మీద నిఘా
త్రాగే నీరు
పీల్చే గాలి గగనమై పోయె

మనసారా నవ్వుకునే
సంభాషణే అరుదై
చుట్టూరా పగల సెగలు
అదుపు తప్పిన విశ్వాసాలు
పెరుగుతున్న పరాయితనం
వొంటరిని చేస్తున్నాయి
చెదిరిపోయే కలలకు
కాపలా కాస్తూ
బెదిరి ఎగిరిపోయిన పావురం
తిరిగొచ్చే వరకూ
సరికొత్త ఆశలతో
ఎదురు చూస్తుంటాను.

○ నవంబర్ ' 92

చిత్రం

కనుచూపు మేర సముద్రం
ఆశల అలలపై ఆకలి వల
జాలరి చూపుల కాపల
పేకలు రూకలను గెలిచే చోట
నాలుకలను నిశాలో ముంచి
కాలాన్ని కర్పూరంలా కాల్చే
ఈ క్లబ్ గదుల్లో
ఆ బతుకుపోరు చిత్రం
విచిత్రం !

○ నవంబర్ ' 92

డిసెంబర్ '92

కిటికీ తెరిస్తే
ఎక్కుపెట్టిన తుపాకులు
తలుపు తెరిస్తే
పైనబడే లాఠీలు
నలుగురు కలిసి నడిచేది లేదు
రాత్రింబగళ్ళు యిళ్ళల్లో
బలవంతపు బందీలు
ఉదయం వాలిన వార్తల్లో
తగలబడుతున్న నగరం
రాత్రి టి.వి. తెరనిండా
రక్తసిక్తమైన దేశపటం
ఈ సంవత్సరాన్ని ఎలా మరిచిపోవటం
వచ్చే సంవత్సరానికి
ఏమని స్వాగతం చెప్పటం

○ డిసెంబర్ ' 92

PUBLISHER'S NOTE

మా కథ

పదిహేను ఏళ్ళ క్రితం నల్లగొండ లో ఏకాభిప్రాయంగ కొందరం కలిసి "సాహితీ మిత్రులు, నల్లగొండ" అనే సంస్థను స్థాపించాం. సాహితీ సమావేశాలను నిర్వహించడం, సాహితీ మిత్రుల రచనలను, కథలను సంకలనాలుగా ప్రచురించడం, మా సంస్థ యొక్క ఉద్దేశ్యాలు.

మా ప్రచురణల కథ

1970 ఆ ప్రాంతంలో మొదట "దర్పణం" త్రైమాసిక పత్రికను వెలువరించాము. దానికి శ్రీ కాంచనపల్లి చిన వెంకట రామారావు గారు సంపాదకులు. ఆరోజుల్లో పత్రిక చాలామందిని ఆకర్షించింది. సంచలనాన్ని సృష్టించింది.

1980 "గొర్రెలు" కథా సంకలనాన్ని ప్రచురించాం. ఆ పుస్తకానికి ఆ పేరు బాగా కుదిరిందని తర్వాతతర్వాత గాని తెలియలేదు. అంతే కాకుండా సుప్రసిద్ధ రచయిత శ్రీ రాచకొండ విశ్వనాథ శాస్త్రి గారు దీనికి పరిచయ వాక్యాలు వ్రాయడం ఓ విశేషం. ఈ పుస్తకం కౌలాలంపూర్‌లో జరిగిన రెండవ ప్రపంచ తెలుగు మహాసభ నుండి విడుదల చేయబడటం అక్కడి తెలుగు సోదరుల మన్ననను పొందటం అనుకోకుండా లభించిన ఓ మంచి అవకాశం. ఆ తర్వాత 1983 "ఎచ్చరిక" కథలను ప్రచురించాం.

ఆంధ్ర దేశంలోని ప్రముఖ పత్రికలు, పాఠకుల ముందుంచిన కొన్ని సమీక్షలను మీ ముందుంచుతున్నాం.

"కథలు ఆకాశంలో పుట్టవు మనిషి జీవితంలోంచి పుడతాయి. అందుచేతనే రచయిత జీవితానికి దగ్గరగా వుండాలి. జీవితానికి దగ్గరగా వుండదగిన వారే మంచి రచయితలుగా మిగులుతారు" రా.వి. శాస్త్రి గారి ఈ మాటలకు జంగయ్యగారి ప్రతి కథా మంచి ఉదాహరణ.

ఆంధ్రపత్రిక — టి. ఎల్. కాంతారావు.

"ఈనాటి వాస్తవికతకు ముఖ్యంగా తెలంగాణా గ్రామాల్లో జరుగుతున్న ఘోరాలకు ఈ కథా సంకలనం ప్రతిబింబం. అభూత అసందర్భ కల్పనల్లోంచి, అవాస్తవిక ప్రపంచంలోంచి, దెయ్యాల, భూతాల క్షుద్ర సాహిత్యం తెలుగు రచన బయటపడి పునర్జీవించడానికి ఇలాంటి సంకలనాలు ఎన్నైనా రావాలి.

భారతి, మాసపత్రిక

"జీవితాన్ని బాగా చదివినవారే ఇటువంటి ఉత్తమ కథలు రాయగలరు. వీటిని చదువుతున్నప్పుడు వొళ్ళు జలదరిస్తుంది."

రా. వి. శాస్త్రి.

"గొర్రెలు సంపుటితో తెలంగాణా పీడిత తాడిత జనాన్ని పరిచయం చేసిన బోయ జంగయ్య "ఎచ్చరిక" మరొక సంపుటాన్ని పాఠకులకు అందచేశారు. బోయ జంగయ్య ఒక సంపుటికి మరొక సంపుటికి పెరుగుతూ ఉన్న రచయితలా ప్రత్యక్షమవుతాడు. ఇతని క్రాన్ ఉపమానాలు ఈయన కథ వస్తువుకు పదును పెట్టేవిగా ఉంటాయి. ఒక అవినీతి గూర్చి చెబుతూ మరొక వ్యవస్థలోని దానితో పోల్చి, చివరకు ..న్ సర్వీన్ దాక పోయి మొత్తం గంపంతా కుళ్ళిన సరుకేనని తే..వేస్తాడు. బాధితుల దురవస్థను దీనంగా, జాలిగొలిపే

విధంగా చిత్రించి అంతటితో వదిలివేయడు. వాళ్ళకు కనువిప్పు కలుగుతోందని, వాళ్ళలోంచి సూర్యుళ్ళు పుట్టుకొస్తున్నారని, వాళ్ళ బ్రతుకుల్లో పొద్దు పొడవనున్నదని నేటి సమాజాన్ని తగు మాత్రం ఎచ్చరించడం ఈ సంపుటిలోని ప్రత్యేకత".

ఆంధ్రప్రభ — డి. రామలింగం

" కథల్లో జీవిత చిత్రణ ఉంది. ఓ లక్ష్యం, ఓ సూత్రం రన్నవుతుంది. ఈ వ్యవస్థలో ఎవరైతే బాధపడుతున్నారో వాళ్ళ బాధల్ని యాక్చువ్‌గ రశారు అని రా.వి.శాస్త్రి గారి సర్టిఫికేట్ అందుకున్న బోయ జంగయ్య గారి ఐదు కథల సంపుటిని ప్రచురించిన సాహితీ మిత్రులు అభినందనీయులు".

ఈనాడు దినపత్రిక

మీరాసిన "ఎచ్చరిక" చూచాను. గ్రామీణ జీవితంలో సంఘటనలు ఆనాటి పోరాటాలు గడిచిపోగా, ఈనాడు సమాజంలో చిన్న చిన్న వర్గాలు అనుభవిస్తున్న అవస్థలు సామాజిక పరివర్తనలో అనుదినం అనుభవిస్తున్న కష్టాలు కళ్ళకు కట్టినట్లుగా చూడగలిగాను. చదివాను.

28-8-85 — అభినందనలతో

సత్తెనపల్లి — -వావిలాల గోపాల కృష్ణయ్య

ఈ ఎచ్చరిక కథకు 1984 లో శ్రీ శ్రీ స్మారక బంగారు పతకాన్ని నాగార్జున విశ్వ విద్యాలయం వాళ్ళు బహూకరించారు. అప్పటి నుండి మా కథలు బంగారు కథలయ్యాయి. ఆ తర్వాత 1985 లో వెలుతురు కవితా సంకలనాన్ని ప్రచురించాం. కవితా సంకలనం గూడా ఎంతో ప్రశంశలను అందుకుంది.

"జూన్ 1976లో నల్లగొండ సాహితీ మిత్రులు బోయ

జంగయ్య కవితా సంకలనం, నడుస్తున్న చరిత్ర, ప్రకటించారు. అప్పుడే నడుస్తున్న చరిత్రను సాంతం చదివి సంతోషించాను. నడుస్తున్న చరిత్రలోని ఖండికలు పద్దెనిమిది, పుటలు ఇరవై, ఆనాడే అన్నాను వ్యాసుని నాటి మహాకావ్యం పద్దెనిమిది పర్వాలు, నేటి మహాకావ్యం పద్దెనిమిది పుటలు అన్న శ్రీ శ్రీ మాటకు 'నడుస్తున్న చరిత్ర' జంగయ్య కవితా సంపుటి నిదర్శనమని, నాకట్లా అనిపించింది.

ఈనాడు "వెలుతురు" చిందిస్తూ జంగయ్య మరో కవితా సంకలనం మన ముందుకు వస్తున్నది. వెలుతురు జాడగని నా గొడవ కొక్కొరకో అంటున్నది.

హనుమకొండ - కాళోజి

ఇన్నాళ్ళుగా కథలు నడిపిన జంగయ్య ఇప్పటికి కవితా సంపుటి తీసుకొస్తున్నాడు. ఈ సంపుటిలో వున్న చాల కవితలు ప్రత్యక్షంగా చూసిన సత్యానికి కట్టిన చిత్రాలు.

కథా రచనలో జంగయ్యకు బలమైన గొంతు ఏర్పడింది. కవితల్లో కదిలించే గుండె కదను తొక్కింది. పలుకూ పదునూ కాపాడుకుంటూ జంగయ్య మరిన్ని చక్కని కవితలు వ్రాయాలని కోరిక. బోయ జంగయ్య 'వెలుతురు' కు ఇదే నా ప్రసరణ.

19-2-86 సి. నారాయణ రెడ్డి

హైదరాబాదు వైస్ ఛాన్సలర్, సార్వత్రిక విశ్వవిద్యాలయం

తర్వాత 1988లో "జాతర" నవలను ప్రచురిస్తే, దానిని మైసూరు విశ్వవిద్యాలయం వాళ్ళు బి.ఎ. ఇడి. కి ఉపవాచకంగా ఎంపిక చేశారు. అంతే కాదు తెలుగు విశ్వవిద్యాలయం వారు 1989 సం॥పు ఉత్తమ నవల అవార్డును గూడ బహూకరించారు. దానికి ముందు మాట రాస్తూ -

"జీవితం గురించి బాగా తెలిసి రాసే అరుదైన రచయితలలో బోయ జంగయ్య గారు ఒకరు. ఆయన అర్బన్ రచయిత కాదు 'జాతర' నవల ఆయన ప్రతిభకు ఒక మచ్చుతునక.

ఈ నవల గ్రామీణ జీవితానికి అద్దం పడుతూ వారు ఎలా పూజీరి వర్గం దోపిడికి గురవుతున్నారో స్పష్టంగా చూపిస్తుంది. ఇందులో సిద్ధాంతాలు, స్లొగన్లు, చర్చలు వాదోపవాదాలు ఏమీ లేవు. కథ ప్రవాహ సదృశంగా సాగిపోతూ జీవిత సత్యాను ఆవిష్కరించి మూఢ నమ్మకాలను పటాపంచలు చేస్తుంది. అంతకంటే సాంఘిక ప్రయోజనం ఏమికావాలి? రచయిత స్థిత ప్రజ్ఞుడు. దేన్ని ద్వేషించడు. ఎవర్నీ తిట్టడు, ఉన్నది వున్నట్లు చెప్పాడు, వీరైతే కాదు, తప్పకుండ మన సమాజం ఇటువంటి దురన్యాయాల నుండి దుష్టసంప్రదాయా నుంచి బయటపడాలి. ఈ సందేశం కూడా కథ చదివాక మనలో కలుగుతుంది. కాని ఇలా చెయ్యమని కథలోంచి రచయిత బయిటికొచ్చి గోలపెట్టడు జంగయ్యగారు. మంచి కథకుడు".

– పురాణం సుబ్రహ్మణ్య శర్మ

విశిష్ట రచన

కొన్ని మంచి పుస్తకాలను చదువుతున్నపుడు చూపులు పంక్తుల వెంట పరుగెడుతున్నాయని, పేజీలు తిప్పుతున్నాయని మనకు స్ఫురించదు. సాక్షాత్తుగా యథార్థ జీవిత దృశ్యాలను చూస్తున్నట్లే ఉంటుంది. 'జాతర' నవల అలాంటింది. రచయిత తీసుకున్నది నల్లగొండ జిల్లాలోని గ్రామీణ ప్రాంతం ఇతర ప్రాంతా పాలిటి చీకటి గది లాంటి ఆ ప్రాంతంలో 'స్విచాన్' చేయగానే వెలిగిన దీపంలా 'జాతర' నవల వెలువడింది. అక్కడి ప్రజా జీవనం దాని మంచి చెడ్డలతో నిమ్నోన్నతాలతో, మేలు కోళ్ళతో దృశ్యమానమైపోయింది. మంచి సాహిత్యాని కింతకంటే కావలసిందేముంది?

అటు సామాజిక విషయపరిజ్ఞానమూ ఇటు శిల్ప మర్మజ్ఞత సమపాళ్ళలో మేళవించిన విశిష్ట రచన - 'జాతర'

- మధురాంతకం రాజారాం

జాతర సజీవ రచన. వాస్తవిక చిత్రణ జీవిత అనుభవం పండిన భావాలు. మర్మస్పృక్కలైన మాటలు. జాతర నాకు నచ్చింది.

జులై 1990
హైద్రాబాద్ ఆచార్య బి. రామరాజు

"జానపదుల అసలైన సిసలైన హృదయం తెలిసిన రచయిత శ్రీ బోయ జంగయ్య, వారి ప్రతి రచన జానపదుల హృదయాలకు నిలిపిన నిలువుటద్దం.

సెప్టెంబర్ 1988 తూమాటి దోణప్ప
హైద్రాబాద్ వైస్ ఛాన్స్‌లర్, తె.వి.వి.

ఈ నవలలో నల్గొండ జిల్లా పల్లె వాతావరణాన్ని సహజ సుందరంగా వెల్లడించిన "జాతర". ఈ నవలలో పాత్రచేత నల్లగొండ జిల్లా ప్రవాస భాషను వాడడం సముచితంగా ఉంది. రచయిత వ్యాఖ్యానాలకు శిష్ట వ్యవహారికాన్ని వాడారు. దీని వల్ల నవలకు చివరంటూ చదివించే గుణం అలవడింది. అంతే కాకుండా శిల్ప నైపుణ్యం పాఠకులను చకితులను చేస్తుంది.

ఉదయం - కాసుల ప్రతాపరెడ్డి

ఆ తరువాత 1990 లో 'దున్న' కథలను ప్రచురించినాము. దానిని మద్రాస్‌లో జరిగిన 'కథా వేదిక' సదస్సులో ఆవిష్కరించాము. ఆ కథల గూర్చి -

1990 ఆగస్టులో మొదటి ముద్రణ, అక్టోబరులో రెండవ ముద్రణ పొందిన ఈ కథా సంపుటికి పరిచయ వాక్యాలు రాస్తూ, 'తెలంగాణా గ్రామీణ వ్యవస్థ, సమస్తమైన దాని లక్షణాలతో అందులో జీవించే దున్నలతో, గొర్రెలతో, నక్కలతో, ఈయన కథలు దర్శనమిస్తాయి. - అన్నారు ప్రముఖ రచయిత డి. రామలింగం.

సీతాకోక చిలుక మందారపు పూరేకుల్లో యిమిడిపోవటం, మాట్లాడితే పూలు చల్లినట్లు వుండడం, దగ్గర అవుతున్న నగరం అరణ్యంలా కనిపించడం, చూపులు మత్తెక్కించే మంత్రాలు, మనుషుల కంటే పక్షులే నయం, సూద్దాం అనకుండ్రి - సేస్తం అనండ్రి. ఊరు నిద్రలేస్తున్న చప్పుడు, - యిటువంటి ప్రయోగాలు కథకునిలోని కవితాత్మకు సూచకాలు.

కథని అల్లడంలో నేర్పు, చెప్పడంలో చాతుర్యం, చదివించడంలో కౌశలం, యితివృత్తంలో నవ్యత, చిత్రణలో రసస్ఫూర్తి గల ఉత్తమ కథా రచయిత బోయ జంగయ్య.

జగతి
ఆగస్టు '91

- దయానిధి

సాహితీ మిత్రులు
నల్లగొండ.

"ఎచ్చరిక" కథలు : 15/-
"వెలుతురు" కవితలు : 15/-
"జాతర" నవల : 15/-
"దున్న" కథలు : 15/-
"డా॥ బి.ఆర్. అంబేద్కర్" : 15/-

ప్రతులకు -
బి. చేతన్, H. No. 5-9-14 మాన్యంచెలుక,
నల్లగొండ - 508 001 : ఫోన్ 2515 మరియు
విశాలాంధ్ర పబ్లిషింగ్ హౌజ్, హైద్రాబాద్ - 1